

Årsplan for Solvang barnehage

Barnehageåret 2023 - 2024

Del 2

Solvang Barnehage

Utarbeidet av personalet i Solvang barnehage
Vedtatt av Styret i Solvang barnehage SA
Godkjent av Samarbeidsutvalget 31.07.2023

Innhold

Barnehagen som pedagogisk virksomhet.....	4
Planlegging.....	5
Vurdering	5
Dokumentasjon.....	6
Observasjon og kartlegging.....	7
Barnehagens psykososiale miljø – kartlegging av gruppa	19
Barn med særlige behov	21
Barnehagens arbeidsmåter.....	24
Progresjon.....	24
Barnehagens digitale praksis	24
Bursdager i barnehagen	25
Barnehagens fagområder og progresjon.....	27
Kommunikasjon, språk og tekst.....	28
Kropp, bevegelse, mat og helse.....	30
Kunst, kultur og kreativitet.....	33
Natur, miljø og teknologi	36
Antall, rom og form.....	37

Etikk, religion og filosofi	40
Nærmiljø og samfunn.....	42
Kalender for barnehageåret 2023 / 2024	44

Barnehagen som pedagogisk virksomhet

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til medvirkning i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Barnehagen har et stort ansvar knyttet til planlegging og vurdering for å kunne jobbe som en pedagogisk virksomhet, samt å utvikle seg til, og forbli en lærende organisasjon. Vi tolker begrepet lærende organisasjon som tosidig (Gotvassli & Vannebo, 2016, s. 256). På den ene siden som en innfallsvinkel til barns læring. På den andre siden om at barnehagelærerne skal legge til rette for individuelle og kollektive læringsprosesser i personalgruppen, samt at veiledning og refleksjon skal ha en sentral plass i hverdagen (Gotvassli, 2014, s. 27–28).

Planlegging og vurdering av den pedagogiske virksomheten er en del av en didaktisk prosess (Gunnestad, 2007, s. 154-156), som for oss i stor grad handler om å tenke og jobbe systematisk, bruke dokumentasjon pedagogisk og synliggjøre arbeidet som gjøres for hele personalet, foreldre og samfunnet generelt.

Barnas medvirkning skal være synlig i planer vi lager, og vurderinger vi gjør. Vi jobber hele tiden med diskusjoner omkring hva barns medvirkning innebærer, og hvordan barns medvirkning skal være noe mer enn bare planlagte aktiviteter. Planlegging og vurdering må baseres på kunnskap om barns trivsel, interesser og utvikling, samt observasjoner av barn og samtaler med barn og foreldre. Gjennom planlegging synliggjør vi hvordan vi fortolker rammeplanen, og hvordan vi setter den ut i livet. Planleggingen blir også et utgangspunkt for refleksjoner og vurdering av barnehagens virksomhet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37-39).

Planlegging

De store linjene av planleggingen i Solvang barnehage kommer tydelig frem i årsplanen. Årsplanen blir revidert årlig, samt at den ca. hvert fjerde år, eller ved større endringer i rammeverket, blir grundig gjennomgått med bakgrunn i hverdagen i barnehagen. Før den går i trykken blir den kommentert og godkjent av barnehagens samarbeidsutvalg.

Det er ulikt hvordan planleggingen gjøres på de ulike gruppene. Det jobbes med periodeplaner, dagsplaner og planer for enkeltaktiviteter. Uansett avdeling så tar alle planene utgangspunkt i årsplanen, Rammeplanen (2017) og Barnehageloven (2020). De ulike formene for planlegging som gjøres på gruppene, skal sikre barns medvirkning, et gjennomtenkt innhold og tydeliggjøre en bevisst voksenrolle.

Vurdering

Gjennom å vurdere planer og gjennomføring av planene, skapes det refleksjonsgrunnlag og muligheter for endring og utvikling. For oss er det viktig at alle i personalgruppen synliggjør de vurderingene de gjør, og øver på å ha kunnskapsbaserte begrunnelser. På denne måten mener vi at personalgruppen, og dermed barnehagen, utvikler seg som en lærende organisasjon. Barnehagen skal hele tiden vurdere det pedagogiske arbeidet. Vurdering av det pedagogiske arbeidet betyr at: «det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Vurdering i Solvang barnehage skjer både skriftlig og muntlig. Muntlig vurdering kan være en del av arbeidet med pedagogisk dokumentasjon. Hvordan vi jobber, og planlegger å jobbe, med pedagogisk dokumentasjon er nærmere beskrevet i kapittelet «Utviklingsarbeid knyttet til pedagogisk dokumentasjon og læringsmiljø».

Dokumentasjon

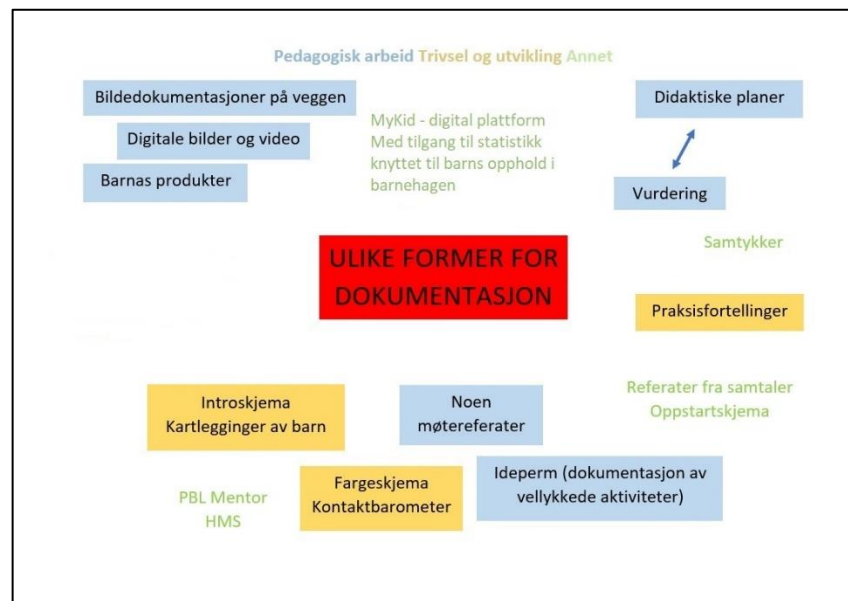
Et krav til barnehagen er at personalets arbeid skal dokumenteres. Dette for å synliggjøre hvordan Barnehageloven og Rammeplanens ivaretas.. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan synliggjøre for foreldre, lokalmiljøet og kommunen hva barn holder på med i barnehagen. Ved behov dokumenteres også barnegruppens og enkeltbarns trivsel og allsidige utvikling. Dette gjøres når det er behov for å tilpasse det tilrettelagte allmennpedagogiske tilbudet på andre, og nye måter. Personopplysningsloven, og andre etiske perspektiver, ligger alltid til grunn ved dokumentasjon av barn og barnegrupper (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39-40). Hvordan vi jobber med Personopplysningsloven i Solvang barnehage kan leses mer om i Del 1 av Årsplanen «Personvern og sensitiv informasjon i barnehagen».

Bildet til venstre illustrerer de ulike dokumentasjonsformene som kan brukes i Solvang barnehage. Vi mener det er viktig å synliggjøre de ulike dokumentasjonsformene som brukes for å skape et bilde av det komplekse arbeidet som skjer i barnehagen vår.

Utviklingsarbeid knyttet til pedagogisk dokumentasjon og læringsmiljø

Våren 2020 startet vi opp et utviklingsarbeid der vi tar i bruk pedagogisk dokumentasjon for å utvikle læringsmiljøet i barnehagen. Vi dokumenterer mye i barnehagen, og når vi reflekterer over og diskuterer dokumentasjonen, blir den pedagogisk. Gjennom refleksjon og diskusjon vil vi endre praksisen vår, og dokumentasjonen får konsekvenser for det videre arbeidet vårt (Taguchi, 2015, s. 9).

Barnehagens læringsmiljø handler om å skape en barnehage der det er gode muligheter for læring og utvikling, og dette unyttes maksimalt (Gotvassli, 2013, s.85).

I arbeidet med pedagogisk dokumentasjon har vi valgt å fokusere på barns medvirkning og voksenrollen som en del av læringsmiljøet. Det er viktig at personalet jevnlig diskuterer og reflekterer over om barns medvirkning er en gjennomgående verdi som fremmes i det daglige arbeidet gjennom interaksjonen mellom barn og voksne (Larsen, 2009, s.62-63).

Det å se på medvirkning som et relasjonelt begrep, innebærer at man har en gjensidig forståelse av det å bli anerkjent som deltaker og subjekt i medvirkningsrelasjoner. Dette gjelder for både voksne og barn (Jansen, 2013, s.31). Personalet må ha et kritisk blikk på egen praksis, og være villig til å endre seg selv og sine arbeidsmåter, slik at man blir en aktiv deltaker i læringsmiljøet, samtidig som man legger til rette for gode læringsmuligheter for barna. For å få til dette, tar vi med oss dokumentasjoner på møter og til veiledning, og reflekterer sammen i grupper over dokumentasjonen. Gjennom disse refleksjonene øker vi bevisstheten hos personalet, som utvikler og endrer sin praksis, og det fører til at barna får bedre hverdager i barnehagen.

Dokumentasjonene kan også brukes sammen med barna, der barn og voksne kan se tilbake på hva som har skjedd i ulike aktiviteter, og barna får muligheten til å uttale seg om hvordan de har opplevd aktiviteten.

De ulike gruppene/basene har ulike områder som man ønsker å utvikle. Utviklingsarbeidet varer over tid, slik at vi er sikre på at det å reflektere over og endre egen praksis blir en arbeidsmåte hos oss, og pedagogisk dokumentasjon blir et naturlig verktøy i dette arbeidet.

Observasjon og kartlegging

I Solvang barnehage setter vi av tid til observasjon og kartlegging hver høst, og ellers når nye barn starter i barnehagen. Vi bruker også observasjon og kartlegging som verktøy gjennomgående i vårt arbeid, dersom det er barn vi bekymrer oss for, eller ønsker å undersøke nærmere. Vi bruker observasjonene våre til å planlegge for et innhold der vi sikrer god utvikling og progresjon for hele barnegruppa. Gjennom våre observasjoner avdekker vi også eventuelle behov for tilrettelegging. Denne formen for observasjon- og kartleggingsarbeid skal sikre og styrke vårt arbeid med å støtte barn og familier som har et særskilt behov. Vi ønsker å ha en arbeidsform der vi observerer barn og igangsetter

foreldresamtaler med utgangspunkt i det vi undrer oss over. Da kan vi sammen finne løsninger og tiltak som bedrer barnets hverdag og barnehagetilbud.

Videre i kapittelet, beskriver vi barnehagens arbeid med observasjon og kartlegging, og hvordan dette arbeides med i praksis. I Solvang barnehage jobber vi med observasjon og kartlegging på flere nivåer.

Nivå 1: Bli kjent med barnet og familien, være på hjemmebesøk, ha førstegangssamtale og gjennomføre introskjema.

Nivå 2: Observere, dokumentere og gjennomføre vurderinger i trinn 2-skjemaer.

Nivå 3: Pedagogisk vurdering av observasjoner

Nivå 4: Pedagogiske ledere har en gjennomgang av resultater og setter i gang tiltak.

Nivå 5: Pedagogiske ledere går igjennom tiltak og observerer med ulike metoder.

Nivå 6: Pedagogiske ledere og støtteressurser lager IUP og prioriterer målsettinger og tiltak.

Nivå 1. Bli kjent med barnet og familien, være på hjemmebesøk, ha førstegangssamtale og gjennomføre introskjema.

Når et barn starter i barnehagen er det viktig at vi som personal er tett på både barn og foreldre de første dagene. Vi er nysgjerrige og lytter til hva barn og familien forteller og uttrykker. Det er viktig for oss at foreldrene opplever at de, og barnet deres, blir sett og møtt, at deres meninger blir hørt. Hvordan vi klarer å møte familien i starten, er avgjørende for den videre prosessen til barnet, familien og vårt samarbeid. Vi arrangerer besøksdager i barnehagen der familien kan komme på besøk. Vi har foreldremøte for nye familier, hjemmebesøk og førstegangssamtaler. Dette kan leses mer om i Del 1 av Årsplanen «Overganger».

I løpet av de første ukene legger vi til rette for ulike typer aktiviteter. Disse aktivitetene skaper et utgangspunkt for at vi kan observere og kartlegge barna i ulike situasjoner. Vi har laget et introskjema som vi fyller ut på alle barn, hvert barnehageår. Dette legges i barnets mappe.

Skjemaet tar blant annet for seg barnets sosiale relasjoner, språk og kommunikasjon, motorikk og eventuelt hvordan barnehagemiljøet påvirker barnet.

Hvis vi ser behov for videre kartlegging og observasjon innleder vi dialog med foresatte og går videre til Nivå 2.

Første halvdel av september er fristen for gjennomføring av all observasjon og kartlegging på nivå 1 og nivå 2.

Introskjema

Navn:

Nivå 1:	JA	NEI	KOMMENTAR:
Opplever du at barnet mestrer sosiale relasjoner? (Personal, barn, foresatte)			(Hvis NEI: sett ord på hva du reagerer på her og fyll ut TRINN 2 skjemaet «Sosiale ferdigheter»)
Opplever du at barnet mestrer språk og kommunikasjon? (ord, lyder, blikk, kroppsspråk, mimikk og uttrykk)			(Hvis NEI: sett ord på hva du reagerer på her og fyll ut TRINN 2 skjemaet «Språklige ferdigheter»)
Opplever du at barnet mestrer fin- og grovmotorikk?			(Hvis NEI: sett ord på hva du reagerer på her og fyll ut TRINN 2 skjemaet «Motoriske ferdigheter»)
Opplever du at foreldre og barn har god relasjon? (hverdagssituasjoner, henting og levering)			(Hvis NEI: sett ord på hva du reagerer på her, dokumenter observasjonene dine og ta de med til refleksjon i pedagoggruppen)
Har du krysset NEI på noen av punktene over, svarer du på disse spørsmålene:			

Kan det være ytre faktorer som påvirker barnet negativt? (barnehagemiljøet, relasjoner i barnegruppen, relasjoner mellom barn og ansatte)			(Hvis JA: begrunn dine refleksjoner og tanker her, og fyll ut kartleggingen «Barnehagens psykososiale miljø»)
Er det andre ting du er bekymret for eller tenker på?			(Hvis JA: begrunn dine refleksjoner og tanker her, og dokumenter bekymringen din i barnets mappe)

Nivå 2. Observere, dokumentere og gjennomføre vurderinger i Nivå 2-skjemaer.

Alle Nivå 2-skjemaene skal ligge digitalt i barnets mappe, og de skal følge barnet i barnehagen så lenge de er relevante. Dette er for å sikre kontinuitet i tilretteleggingen omkring barnet, samt at den individuelle tilretteleggingen må være tilpasset barnets konkrete behov.

Kommentarfeltene i skjemaet kan brukes til korte beskrivende kommentarer.

Bakgrunnen for Nivå 2-skjemaene er å sikre at tidlig innsats kommer i gang. Disse skjemaene kan også være et utgangspunkt for samtale med foreldrene.

Om vi mistenker at miljøet i barnehagen påvirker barnet negativt, gjennomfører vi en ekstra kartlegging av barnehagens psykososiale miljø (gjennomføres vanligvis fast en gang i halvåret). Dette for å kunne kartlegge bedre hvilke utfordringer som er til stede i miljøet og eventuelt i barnegruppen.

Første halvdel av september er fristen for gjennomføring av all observasjon og kartlegging på Nivå en og to.

Språklige ferdigheter

Navn:

Veslebjørn		Kommentarer	Storebjørn		Kommentarer
Normalt stemmeleie			Normalt stemmeleie		
Responderer på språklig kontakt/lyder			Reagerer på navnet sitt		
Lager lyd i turtaking med voksne			Forstår vanlige hverdagsord		
Kommuniserer med fakker/gester			Viser at h*n forstår gjennom handling, for eksempel «hent skoene dine»		
			Peker for å be om, vise, eller velge noe		
			Benevner ting eller personer med egne ord		
Andre kommentarer					

Språklige ferdigheter

Navn:

Gruppe rød		Gruppe blå		Gruppe gul		Kommentarer
Bruker språket aktivt i lek		Har dialog med jevnaldrende		Ønsker å formidle tanker og ideer til både barn og voksne		
Barnet forstår vanlig samtale		Barna viser glede når voksne bruker rim, regler og/eller tulleord		Barnet bruker rim, regler og/eller tulleord		
Normalt stemmeleie		Normalt stemmeleie		Normalt stemmeleie		
Bruker blikk, gester og kroppsspråk i samtale/møte med barn og voksne		Bruker blikk, gester og kroppsspråk i samtale/møte med barn og voksne		Bruker blikk, gester og kroppsspråk i samtale/møte med barn og voksne		
Andre kommentarer:						

Normalt stemmeleie: Kontroll over stemmevolum og stemmehøyde. Uttrykker barn skiftende sinnsstemninger.

Motoriske ferdigheter

Navn:

Veslebjørn		Kommentarer	Storebjørn		Kommentarer
Viser oppmerksomhet mot syns- og hørselsinntrykk			Går stødig		
Krabber/beveger seg rundt			Kommer seg hensiktsmessig over lave hindringer		
Har pinsettgrep			Går/krabber i trapp		
Normal beinstilling			Er grovmotorisk aktiv		
Normal fotstilling			Hopper i putehaugen		
Sitter uten støtte			Tør å ha fart på huska		
			Mestrer å drikke av vanlig kopp		
Andre kommentarer					

Motoriske ferdigheter

Navn:

Gruppe rød		Gruppe blå		Gruppe gul		Kommentarer
Tør å huske		Kan gi fart på huska selv		Husker uten problemer		
Bruker kroppen aktivt, for eksempel springer og hopper som jevnaldrende.		Bruker kroppen aktivt, for eksempel springer og hopper som jevnaldrende.		Bruker kroppen aktivt, for eksempel springer og hopper som jevnaldrende.		
Tør å sykle		Tør å klatre		Beveger seg allsidig og med tempo		
Legger enkle puslespill		Tegner hodefoting		Tegner og fargelegger med voksent blyantgrep.		
Andre kommentarer:						

Sosiale ferdigheter

Navn:

Veslebjørn		Kommentarer	Storebjørn		Kommentarer
Viser interesse for menneskers ansikt, stemme eller hender			Inviterer selv til samspillslek/turtaking		
Smiler/ler			Viser glede over å være sammen med andre barn		
Reager på kontaktforsøk (stemme, blikk, lyd, taktil berøring og bevegelse)			Behersker hermelek		
Kjenner igjen omsorgspersoner			Kan hevde seg selv og sin rett		
Tar initiativ til kontakt med barn/voksne			Tar i bruk lekemateriellet slik det er tenkt		
Behersker titt-tei-lek			Tar, eller møtes rundt felles oppmerksomhet		
Skiller mellom kjente og ukjente personer					
Viser ulike følelser					
Utforsker rom og materiale					
Har/tar blikkontakt					
Lar seg trøste					
Tåler nærhet/berøring					
Andre kommentarer					

Sosiale ferdigheter

Navn:

Gruppe rød		Gruppe blå		Gruppe gul		Kommentarer
Tør å ta plass i rommet og velge seg en aktivitet		Foretrekker å leke med andre barn		Leker sammen med 2-3 barn		
Vil delta i lek som blir ledet av voksne		Inviterer andre med i lek		Vil delta i regellek sammen med barn og voksne		
Søker og er nysgjerrige på andre barn og voksne.		Kan vente på tur i lek og aktiviteter		Tar kontakt med andre på en positiv måte		
Åpent og nysgjerrig blikk		Åpent og nysgjerrig blikk		Åpent og nysgjerrig blikk		
Viser gjennom handling avdelingens normer og regler. Eks. deltar i rydding		Har en begynnende forståelse for regler og normer		Viser akseptabelt følelsesuttrykk i forhold til sinne, engstelse og frustrasjon.		
				Forstår bakgrunn for avdelingens normer og regler og handler som oftest til gruppas beste.		
Andre kommentarer:						

Nivå 3: Pedagogisk vurdering

Med bakgrunn i funnene fra observasjonene og kartleggingen i Nivå 1 og Nivå 2, gjennomfører de pedagogiske lederne en pedagogisk vurdering. Vurderingen skal gjennomføres i samarbeid mellom alle pedagogene på gruppen/basen.

Pedagogisk vurdering er et verktøy vi bruker for å finne gode, konkrete og effektive tiltak for barn eller grupper som trenger et ekstra tilrettelagt barnehagetilbud. Med bakgrunn i observasjon og drøfting, lager vi en åpen problemformulering, og setter i gang vurdering av opprettholdende faktorer.

Nivå 4: Pedagogiske ledere har en gjennomgang av resultater og setter i gang tiltak.

De pedagogiske lederne fastsetter tiltak og strategier rettet mot utfordringer hos enkeltbarn, eller i barnegruppen. Utfordringene kan være både gruppeorientert og individrettet. I de tilfellene det er enkeltbarn som har utfordringer, skal foreldre kalles inn til samtale. Etter ca. fire uker med tiltak, gjennomføres en vurdering av tiltakene. Med bakgrunn i vurderingen videreføres tiltak, de endres eller avsluttes. Dersom tiltakene ikke har hatt ønsket effekt, innkalles det til ny samtale med foreldrene der det bes om samtykke til å gjennomføre en grundigere kartlegging med verktøy som TRAS, Alle med, MIO og/eller Nya SIT.

«Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Samtale og dialog med foreldrene om hvordan barna har det hjemme og i barnehagen gir de beste forutsetningene for å gi barna et best mulig tilrettelagt tilbud for å styrke læring, lek og utvikling. På den måten får vi, som barnehage, flere perspektiver på barnets og familiens situasjon.

All kartlegging skal avsluttes i løpet av starten av november. Den pedagogiske lederen som har ansvar for tiltakene, har også ansvar for ny kartlegging.

I enkelte tilfeller kan det i nivå 4, være nødvendig å gå direkte til grundigere kartlegging av barnet. Dette vurderes fortløpende av de pedagogiske lederne på basen, i samråd med foreldre.

Nivå 5. Pedagogiske ledere går igjennom tiltak og observerer med ulike metoder.

De pedagogiske lederne på basen har et nytt møte i midten av november, der resultatene fra siste kartlegging blir gjennomgått. En av barnehagelærerne som jobber med barn som har særskilte behov, deltar på møtet. Som pedagogisk leder har man et stort ansvar i å hjelpe og støtte barn, samtidig kan god vilje ødelegge ved at barnet blir sett på en bestemt måte. Alle vurderinger må faglig begrunnes, og man må alltid være bevisst hvordan barnehagens miljø påvirker barna. Det settes opp oppfølging av tiltak eller nye tiltak på møtet. En av de pedagogiske lederne kontakter PPT for et drøftingsmøte. Det er viktig å avklare med PPT hvilke kartlegginger de ønsker gjennomført før drøftingsmøtet. De pedagogiske lederne avtaler nye møter ved behov.

«Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Foreldrene må gi sitt samtykke til observasjon, veiledning og/eller kompetanse fra PPT eller andre instanser.

Nettressurs: [www.sandefjord.kommune.no/skole og barnehage/PPT](http://www.sandefjord.kommune.no/skole_og_barnehage/PPT). Last ned «bestilling av drøftingsmøte», «henvisningsskjema», «pedagogisk rapport», «vedlegg til pedagogisk rapport for flerspråklige barn», «Momentliste for pedagogisk rapport.»

Nivå 6. Pedagogiske ledere og støttepedagoger lager IUP og prioriterer målsettinger og tiltak.

Når PPT har gjennomført tester og observasjoner, lager de en sakkyndig vurdering der de anbefaler tiltak, og de kan fatte vedtak for spesialpedagogiske timer. Dette danner grunnlaget for å søke om ekstra ressurser, slik at vi kan tilrettelegge innholdet i barnehagen. Barn som får ekstra ressurser, har krav på en individuell utviklingsplan (IUP) innen tre måneder etter at vedtak om ekstra ressurser er fattet. Arbeidet med å utarbeide en individuell utviklingsplan starter straks vedtak om ekstra ressurser er kjent av barnehagen. Solvang barnehage pålegger enkelte

pedagoger arbeidet med å følge opp, lage planer, og dokumentere fremgangen, til enkeltbarn. Det forventes jevnlig samtaler med foreldre som har barn med behov for ekstra ressurser. Det innkalles til samtaler hver gang vi utarbeider individuelle utviklingsplaner.

Barnehagens psykososiale miljø – kartlegging av gruppa

Skjemaet sikter seg inn på faktorer som kan ha påvirkning på barnets trivsel og trygghet i barnehagemiljøet.

Kartlegging av barnegruppen gjennomføres hvert halvår – september og februar/mars. Skjemaet skal fylles ut individuelt av personalet på avdelingen og skal siden drøftes i gruppen. På grunn av manglende plass i skjemaets papirutgave, skal skjemaet fylles ut digitalt, da dette gir større mulighet til å skrive utfyllende kommentarer.

Barnehagemiljøet:	Ja	Nei	Er dette noe som bekymrer deg? Hvis ja, skriv en utfyllende kommentar:
Innbyr det fysiske miljøet til allsidig lek?			
Viser barna glede overfor hverandre, og er opptatt av hverandre på en positiv måte?			
Er voksne i nærheten av barna?			
Er voksne ofte i samhandling med barna? (ute og inne)			
Gjennomfører voksne avtalt og planlagt innhold i barnehagehverdagen?			
Opplever du medarbeidere som:			
Kjefter i stressituasjoner?			
Er fysisk brå med barn?			
Holder barn fast?			

Holder barn tilbake, slik at ikke de får utfoldet seg? (-som ikke tror på barnets evner).			
Gir barn straff som ikke samsvarer med barnets handling?			
Snakker over «hodet» på barn?			
Har et barnesyn som ikke samsvarer med barnehagens verdier i samspill med barn?			
Snakker nedsettende om barn og/eller familier foran andre?			
Distanserer seg fra arbeidet med barna? (eks. mobilbruk, sitter i egne tanker, ikke er til stede der barna er)			
Er det barn i gruppen som:			
Har endret atferd eller humør?			
Har vanskeligheter med å danne vennskap? (Stor base)			
Har vanskeligheter med å delta i rutine- og overgangssituasjoner?			
Ytrer at de ikke får være med på lek?			
I stor grad «pleaser» andre barn og/eller voksne? (underdanig)			
Er mye for seg selv? (Velger det selv/ikke får være med)			
Er dominerende i lek? (Positiv/negativ)			
Ikke vil i barnehagen?			
Søker mye voksne, er klengete?			

Ser lei seg/triste ut?			
Biter, slår, dytter osv..?			
Er engstelige eller redde?			
Trekker seg unna voksne?			
Ikke leker?			
Savner foreldrene mye i løpet av barnehagedagen?			
Ikke tør å ta kontakt med en eller flere andre barn?			
Viser tegn til mistriivsel?			
Viser negativ atferd overfor andre barn (Utestenger, mobber, tar makt over andre, sier stygge ting etc)			

Hvis noe av dette vekker bekymring etter drøftinger i personalgruppa, har pedagogisk leder ansvar for å undersøke nærmere med aktuelle observasjonsmetoder.

Barn med særlige behov

I Solvang barnehage arbeider vi for et inkluderende miljø der barn blir respektert for deres forskjellighet. Barna som er i Solvang barnehage skal oppleve at de er viktige for hverandre, og at de føler tilhørighet til gruppa si. Det vil si at hvert enkelt barn skal oppleve og erfare tilknytning til andre barn og personalet.

Alle mennesker kan ha behov for ekstra støtte og hjelp i ulike deler av livet. I barnehagen betyr det at barn i kortere eller lengre perioder, kan trenge noe ekstra for å fungere best mulig. Foresatte har rett til å få utarbeidet en sakkyndig vurdering. Det er PPT (Pedagogisk psykologisk tjeneste) som har myndighet til å gjennomføre spesifikke kartlegginger, tester og skrive faglige vurderinger av barn. Resultatene av disse

resulterer i en sakkyndig vurdering. Den beskriver og vurderer om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp. I barnehageloven kap 7, er det beskrevet hvilke rettigheter barnet har, og på hvilken måte hjelpen kan gis.

Barnehagens rutiner for oppmelding

I Solvang barnehage har vi utarbeidet strategier og prosedyrer for observasjon, foreldresamtaler, tiltak og samarbeid. Målet er å drøfte utfordringer som barnet har, og hvilke tiltak som bør settes i gang. Vi innkaller foresatte til foreldresamtale, fordi dette er våre viktigste samarbeidspartnere, og de har rett til å medvirke i prosessen. I samråd med foresatte vurderer vi barnets behov og diskuterer tiltak for å få til ønsket utvikling. Det er ofte nødvendig å gjennomføre kartlegginger som «Tras», «Mio» og «Alle med». Vi innhenter alltid samtykke før vi går i gang med slike tester og kartlegginger. Hvis barnets utvikling ikke er tilfredsstillende slik barnehagen og de foresatte ser det, så ber vi om et drøftingsmøte hos PPT. Dette gjøres i samarbeid med foresatte.

Det er PPT som avgjør om barnets utfordringer er av en slik art at det er behov for ekstra støtte. Hvis det viser at barnet har behov for ekstra støtte så blir det i etterkant av utredningen skrevet en sakkyndig vurdering. Den beskriver barnets utfordringer, hva som bør jobbes med og forslag til metoder. Det er barnehageeier som har ansvar for å ansette pedagoger som arbeider med barn som har rett på spesialpedagogisk hjelp.

Dokumentasjon av spesialpedagogisk støtte

Støttepedagog, personalet på gruppa og styrer samarbeider om å utarbeide en individuell utviklingsplan (IUP). Den tar utgangspunkt i den sakkyndige vurderingen og skal angi konkrete mål og tiltak. Det er viktig at barnet får anledning til å uttrykke hvordan det opplever barnehagehverdagen og at dette blir tatt hensyn til når IUP'en blir utarbeidet.

Mål med tidlig innsats

Hensikten med spesialpedagogisk hjelp, er å tilrettelegge og støtte barn i sin utvikling. I barnehagen arbeider vi for et inkluderende barnehagemiljø, der barna kan bidra ut fra sitt nivå og sine ferdigheter. Det betyr at i all planlegging vil barnegruppens forutsetninger legge rammer for hvilke aktiviteter som blir valgt, hvilke mål som blir satt og hvordan vi gjennomfører aktivitetene.

Når vi gjennomfører aktiviteter, har vi som mål at aktiviteten kan gjøres på ulike måter slik at alle mestrer ut fra sitt funksjonsnivå. Det krever at hele personalgruppa gjør seg kjent med hvert enkelt barns styrker og utfordringer og vet hvilke strategier man kan benytte seg av for å få til endring og utvikling.

Selv om vi planlegger for mestring så kan barn med særskilte behov være ekstra sårbare fordi mange situasjoner er utfordrende. Personalet skal være observante på miljøets utfordringer, slik at vi kan veilede og støtte barna. Vi ønsker at barnet opplever og erfarer at det nytter å øve eller å få støtte, slik at det mestrer flere og flere situasjoner.

Barnets mulighet for medvirkning

Barn uttrykker hvordan de har det i barnehagen. Personalet må være nære, sensitive, nysgjerrige og åpne for det barna viser og kommuniserer. Det kan både være kroppslige- og verbale uttrykk. Personalet må både observere hva barnet liker å gjøre og observere hvor det liker å leke. Ved å forsøke å ta barnas perspektiv kan personalet ta utgangspunkt i det barnet mestrer og liker, når det legges til rette for trening eller aktiviteter i gruppe. Det er gjerne stor stas for andre barn å delta i gruppetreninger eller spesielle aktiviteter. Der erfarer barna at de kan hjelpe andre barn og være gode modeller for hverandre. På den måten får barna økt forståelse for hverandre. Det som er lett for meg, kan være vanskelig for deg og motsatt. Det gir gode samspillsituasjoner og barna opplever at det som skjer i dag er godt for dem.

Vurdering

Gjennom året gjennomføres det vurderingsmøter der personal og foresatte evaluerer mål og tiltak. På den måten blir arbeidet kontinuerlig justert slik at barna får gode barnehagedager. Ved årets slutt skriver styrer en rapport om barnets utvikling som sendes PPT og Barnehagemyndigheten i kommunen.

Barnehagens arbeidsmåter

Progresjon

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser (Kunnskapsdepartementet 2017 s. 44).

Hos oss innebærer dette at lekemiljøet inne og ute er tilpasset ulike aldersgrupper. Materiell og utstyr har ulike egenskaper, variasjon og vanskelighetsgrad tilpasset barnas alder, ferdigheter og modning. Det er viktig at barna opplever mestring og at mestringsopplevelsene varer frem til barna begynner på skolen. Forventningene til barn øker med alderen og frem mot skolestart.

Barnehagens digitale praksis

Foresatte, barna i barnehagen og personalet lever i en digital hverdag. Digitalt utstyr brukes for å finne informasjon, holde kontakt med venner, sende beskjedder og meldinger, ta bilder og redigere tekst, knytte sammen informasjon og holde seg orientert. Barnehagen bruker MyKid som digital kommunikasjonsplattform. Her registreres oppmøte og fravær for barn og personale, informasjon om barnet deles med foreldre og bilder av barnehagens aktiviteter deles.

Barn vokser opp i en verden der digitale medier brukes på forskjellige måter av foresatte, i barnehagen, blant venner og på skolen. I barnehagen skal barna få møte en bevisst og planlagt bruk av digitale medier. I barnehagen kan datamaskiner, nettbrett og smarttelefoner brukes til informasjonssøk, lage og redigere bilder og så videre.

For at barna skal få kjennskap til og kunne utforske digitale medier i barnehagen, må de ansatte i barnehagen ha kunnskap og erfaringer med bruk av digitale medier. Dette krever at personalet må søke etter og skaffe seg kunnskap og erfaring gjennom egeninnsats og trening. Gjennom ulike opplæringstiltak har vi sett at kunnskapene og erfaringene øker, men det å bli god til noe krever noe av hver enkelt og at man aktivt søker å bli bedre. Bruk av digitale medier skal være med på å fremme utvikling og læring.

«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Ved bruk av digitale verktøy skal personalet være aktive sammen med barna. Samtidig skal digitale verktøy brukes med omhu og ikke dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 44).

Personalet skal (hentet fra Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 45):

- ✓ Utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern.
- ✓ Legge til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv skaper noe gjennom digitale uttrykksformer.
- ✓ Vurdere relevans og egnethet og delta i barnas mediebruk.
- ✓ Utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.

Personalet i barnehagen bruker digitale medier i sitt arbeid, og det er nødvendig i vår kommunikasjon for deling av informasjon og som middel for kunnskapssøk og læring. Vi ønsker at barn lærer å sette ord på egne opplevelser og erfaringer gjennom bruk av digitale verktøy. Barn kan medvirke til å dokumentere barnehagens innhold og aktiviteter. Dokumentasjon av barnehagens innhold kan være en innfallsport til samtaler, undring, gjenkalling og læring.

Deling av bilder, tekst og video, krever en bevissthet om personvern jf. Årsplanen Del 1 «Personvern og sensitiv informasjon i barnehagen».

Bursdager i barnehagen

Bursdagsfeiring på Stor base

Den dagen barnet har bursdag, flagger vi ute og på barnets garderobehyller. Barnet får ha på seg bursdagskrone (som barnet har laget sammen med en voksen i forkant). Vi synger gjerne en bursdagssang denne dagen.

Sol og Måne feirer månedens bursdagsbarn gruppevis i midten av hver måned. Vi har gode erfaringer med å gjennomføre bursdager på denne måten. Vi opplever at barna viser stor glede, erfarer å være en del av et fellesskap og finner trygghet ved å feire sammen. Til lunsj serveres pizza eller pølser. Ved å feire bursdag en gang i måneden reduserer vi sukkerinntaket.

Vi er opptatt av at barna skal få medvirke i stor grad. I forkant av bursdagsfeiringen har vi et planleggingsmøte med de som skal feire bursdag sammen. Da blir barna, i fellesskap, enige om hva som skal være innholdet i bursdagssamlingen. Noen ganger må den voksne hjelpe barna litt i gang med innholdet, alt etter hva de vet barna liker, eller er opptatt av.

Barna kan for eksempel velge blant:

- ✓ Bursdagssanger
- ✓ Andre sanger
- ✓ Dramatisering av for eksempel et eventyr eller en fortelling
- ✓ Et eksperiment
- ✓ En lek
- ✓ Ulike tradisjoner som å veie i teppet, sende opp raketter, ha på gullkappe

Vi henger opp tekst- og billedokumentasjon fra bursdagssamlingen, og bursdagsbarna får en kopi av bildene som de kan ta med hjem.

Bursdagsfeiring på Liten base

Utviklingsarbeidet (Jf. Årsplan del 2, s. 7) på Liten base handler om å videreutvikle barnas bursdagsfeiringer. Vi er opptatt av å ivareta barnas medvirkning i deres bursdager. Feiringen skal vise fram barnet, speile dets personlighet og interesser. Å synliggjøre ulikhet og fellesskap i vår barnegruppe gjennom bursdagsfeiringene er sentrale verdier som vi sammen jobber mot. Det er med å inkludere både barnegruppen, foreldrene og personalet i et felles arbeid. I tillegg skaper det respekt for den enkelte og viser hvordan mangfold kan synliggjøres til det daglige. Siden

barna er små, og mange av dem har lite forståelse for hva bursdag er, er det viktig at barna på Liten base har hver sin dag som det feires, og at denne dagen er så nær barnets bursdag, som mulig. På denne måten vil barna kunne få en bredere forståelse av hva bursdag er.

I forkant av bursdagene observerer, leker og prater den voksne som har ansvar for bursdagen, med barnet. Vi gjør dette for å fange opp hva barnet er interessert i nå for tiden, og for å finne ut hva slags feiring barnet vil trives med. Bursdagen skal speile barnet. Leken står sentralt, også i bursdagene, og gjennom å ta med barnet, ut fra sine forutsetninger, på planleggingen, så blir bursdagene ulike. Bursdager kan feires både ute og inne, i større og mindre grupper. Eksempler på ulike bursdagsaktiviteter: Lekegrupper med innhold tilpasset barnets interesser, tur, ansiktsmaling, dans eller samling. Noen barn ønsker å ha krone, andre ikke.

På bursdagen sin får barnet flagg på plassen sin, etter som hvor mange år barnet fyller, og vi henger også opp flagg ute. Som kosemat etter lunsjen, kan barna velge en fruktbasert dessert, uten tilsatt sukker, for eksempel smoothie, fruktfat eller is laget av moset frukt.

Vi tar bilder gjennom forberedelser og aktiviteter. Hvis mulig, så lager barnet dokumentasjon sammen med den voksne som har hatt ansvar for bursdagen. Hvis det blir vanskelig, eller barnet ikke viser noen interesse for det, så lager den voksne dokumentasjonen. Bildene henges opp i grovgarderoben. Det legges også ut bilder i MyKid.

Barnehagens fagområder og progresjon

I denne årsplanen har vi i Solvang barnehage valgt å inkorporere fagområdene med progresjon innenfor pedagogisk innhold og arbeidsmåter. Hver av de neste kapitlene begynner med et sitat fra Rammeplan for barnehagen (2017) som er valgt ut som en representasjon av fagområdet, eller som noe vi mener er spesielt viktig innenfor nettopp dette fagområdet. Videre blir det trukket frem en del elementer innenfor hvert fagområde som jobbes med i alle grupper i barnehagen, altså som er felles for Liten- og Stor base. Deretter vises de ulike arbeidsmåtene og forskjeller i det pedagogiske innholdet fra Liten- til Stor base.

Kommunikasjon, språk og tekst

Fra rammeplanen: «Gjennom arbeidet med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid» (Kunnskapsdepartementet, 2017 s. 47 og 48).

Felles på Liten- og Stor base:

- ✓ Personalet benytter språket aktivt i hverdagen, i lek, måltider, påkledning og andre situasjoner der barn er til stede.
- ✓ Vi bruker varierte arbeidsmåter, for eksempel høytlesning, Power Point og språkposer. Arbeidsmåtene er tilpasset barnas forutsetninger.
- ✓ Vi stiller åpne spørsmål til barna, for å kunne utvide samtalene.
- ✓ Vi bruker sanger, rim og regler på norsk, engelsk, samisk og eventuelt andre språk.
- ✓ Vi bruker språkressursene i personalgruppen aktivt.
- ✓ Vi benytter oss av varierte gruppestørrelser. Mindre grupper gir barn større mulighet til undring, fortelling, stille spørsmål og reflektere.
- ✓ Vi har alltid bøker tilgjengelig for barna, tilpasset barnas forutsetninger.
- ✓ Barna møter skriftspråk, for eksempel gjennom bursdagskalender, garderobeplass, kopper og dokumentasjoner.
- ✓ Vi samtaler med barna ved måltidene ut fra barnas forutsetninger.
- ✓ Vi bruker ulike eventyr og fortellinger ut fra barnas forutsetninger.
- ✓ Personaler er bevisst eget kroppsspråk og varierer stemmeleie, blikk, gester og lignende.
- ✓ Vi skriver barnas navn på tegninger.

Liten base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har tilrettelagte språk- og lekegrupper en gang i uken, for barn i Storebjørn som trenger ekstra støtte. • Vi har undringslunsj med barna på leserommet. • Vi bruker «God morgen»-sang med hilsning på ulike språk. • Vi hermer etter bablelyder/andre lyder og ord som barna bruker, og motiverer barna til å herme etter oss. • Vi oppmuntrer barna til å uttrykke seg gjennom ord, lyd, gester, osv. • Vi har sangsamlinger hver dag.

Stor base		
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Vi synliggjør skriftspråk ved at alfabetet henges på veggen. I ulike perioder henges alfabetet på andre språk også på veggene. Det gjelder også tegnspråk. • Vi inviterer barn til samtaler. Sammen med barn er vi nysgjerrige, lyttende og åpne. • Vi observerer og er nysgjerrige på hva enkeltbarn- og gruppa er opptatt av. På den måten kan vi få impulser til samtaler • I male- og tegneoppgaver så skriver vi ned barnas fortellinger om eget produkt. • Vi benytter skriftspråket i lek • Vi låner- og skifter ut biblioteksbøker. • Vi er språkmodeller og bruker språket aktivt i alle situasjoner. F.eks. i påkledning benevner vi kroppsdel, klær og benytter oss av det matematiske språket • Vi har hinderløyper der barna får erfaring med det matematiske språket. 	
	Rød og blå	Gul
	<ul style="list-style-type: none"> • Bevegelsessanger, navnesanger, sanger på ulike språk- særlig engelsk • Tullevers og motsatt av. 	<ul style="list-style-type: none"> • Flere og mer avanserte sanger på norsk og engelsk. • Mer avanserte rim og regler • Vitser og gåter • Lek med rytme og stavelser, bli kjent med noen bokstavlyder

Kropp, bevegelse, mat og helse

Fra rammeplanen: «Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s 49).

Felles på Liten- og Stor base:

- ✓ Personalet jobber etter trygghetssirkelen og er bevisste trygge voksne. J.f. Tilvenningskapittel.
- ✓ Vi er bevisst at barn trenger å «lades» på ulike måter. J.f. Trygghetssirkelen. Det vil si at barn får tilbud om høytlesning, en rolig stund på et fang eller i sofaen.
- ✓ Vi speiler barna og gjør dem oppmerksomme på egne og andres følelser.
- ✓ Vi anerkjenner ALLE følelser hos alle barn.
- ✓ Vi gir barna nok tid til å spise – minimum 30 minutter. De voksne SKAL motivere, samtale og oppmuntre barna slik at de sitter lenge nok ved bordet. Personalet snakker ALLTID positivt om maten. Barna får servert litt av alt ved måltidet (første runde). De oppmuntres til å smake på all maten.
- ✓ Personalet oppfordres til å spise sammen med barna om det er mulig.
- ✓ Vi dekker bordet med serveringsbestikk i passe størrelse, slik at barna kan forsyne seg selv.
- ✓ Vi lar barna løpe inne når det er mulig (ikke forstyrrer, hindrer, eller er farlig for andre).
- ✓ Personalet motiverer, støtter og skaper et miljø der barna ønsker å være i bevegelse og aktivitet.

Liten base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Vi vasker hender før lunsj og ettermiddagsmat. • Vi har hvilestund for de barna som ikke sover på dagtid. • Vi legger til rette for individuelle løsninger knyttet til barnas grunnleggende behov. • Vi er ute med alle barn hver dag i sommerhalvåret. I vinterhalvåret er vi ute med grupper av barn hver dag. • Gjennom året er vi jevnlig på tur i nærområdet. • Vi jobber med at Storebjørn går selv og holder i tau på tur. • Personalet er til stede når barna snurrer på huska, og de innbyr barn til snurring. • Personalet vurderer barnets motorikk og gir barnet vanlig kopp når det er klart. Vi motiverer og oppmuntrer til å drikke av vanlig kopp. • Vi oppfordrer og veileder barn til å klare selv. For eksempel: Komme opp i huska selv, klatre opp på haugen, kle på seg selv/være mentalt til stede i påkledning. • Voksne deltar i barns kroppslige lek gjennom å være med i leken, eller ved å oppmuntre barna. • Vi motiverer og oppfordrer Storebjørn til å sitte på potte/do. • Barna oppfordres til å sette grenser for seg selv ved å si «stopp» og «nei», og til å lytte til andre barns «stopp» og «nei». «Stopp» og «nei» kan bli uttrykt på ulike måter gjennom kroppen hos små barn.

Stor base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Vi gjennomfører ritualer der vi benevner kroppsdeler før måltider • Vi oppmuntrer og veileder barna til å mestre selv, eks. benytte bestikk, klatre i trær, kle på seg selv og mestre toalettrutiner. Vi øker forventningene til hva barn bør mestre etter alder og erfaring. • Vi motiverer barn til å prøve og feile • Vi legger til rette for individuelle behov, som hviling, men også at barn skjermes hvis det har behov for det. F.eks. barn får tilbud om å sitte med egenvalgt aktivitet på kjøkkenet eller andre skjermede steder i barnehagen. • Vi bruker bøker, nettressurser og ulike program som f.eks. Grønne tanker-glade barn; psykologisk førstehjelp av Solfrid Raknes, «kroppen min eier jeg» og NKR super. Der får de anledning til å høre om at vold og misbruk er unaturlig og ressursene benyttes som et utgangspunkt for samtale med barna. • Vi er alltid på jakt etter nye nettressurser som er egnede å bruke, slik at barna får kunnskap til å si ifra hvis de vet om overgrep, eller at de ser at det er mange måter å være barn på, f.eks. kjønnsproblematikk, konfliktløsning o.l. • Barna oppfordres til å sette egne grenser og gi uttrykke dem verbalt, samtidig ta hensyn til andre barn. F.eks. at de ikke bevisst sårer andre. • Vi bevisstgjør og snakker om barns følelser og deres rett til å sette egne grenser • Gjennom året har vi ulike prosjekt der vi benytter bruker fagområdet «kunst, kultur og kreativitet» til å uttrykke egne følelser og tanker rundt egen kropp • Vi oppmuntrer barn til å snakke med oss om vanskelige temaer og har som målsetting at barna er trygge slik at de tør og vil fortelle om sine tanker. • Vi leker regelleker og deltar i kroppslig lek både ute og inne. • Vi er på turer gjennom hele året og turenes lengde og innhold økes etter alder. Eks. skøyteturer og skiltturer. • Vi er på Knattholmen både på høsten og på vårhalvåret. På Knattholmen blir barna utfordret til å bruke kniv og sag, og delta på ulike skogturer. Vi forsøker også å få til små båtturer i fjæra. • Vi forsøker å få til overnatting med de eldste. Hvert år motiverer vi barn og foreldre til å delta.

Kunst, kultur og kreativitet

Fra rammeplanen: «I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon», (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 50).

Felles for Liten- og Stor base:

- ✓ Personalet legger til rette for skapende prosesser ved at vi gir varierte inntrykk og gir tid og rom for barnas uttrykk. Personalet er undrende og nysgjerrig på barnas uttrykksprosesser og oppfordrer dem til å fortelle om det de gjør.
- ✓ Vi hører på ulik musikk.
- ✓ Vi legger til rette for dans/bevegelse til sang og musikk
- ✓ Vi bruker internett til inspirasjon, eks. musikkvideoer, bilder og film.
- ✓ Vi har fokus på prosesser fremfor produkt.
- ✓ Vi arrangerer forestillinger med eksterne aktører i barnehagen.
- ✓ Vi synger hver dag.
- ✓ Vi finner og lærer oss nye sanger sammen med barna.
- ✓ Vi legger til rette for rollelek i gruppen, ut fra barnas forutsetninger. Rekvisitter, kostymer og rom varieres ut ifra tema og prosjekter.

Liten base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Alle barna får mulighet til være med på plastelina-, tegne-, lime- og maleaktiviteter. • Storebjørn får være med på tegneaktiviteter der de får i oppgave å tegne noe spesifikt. Vi navngir og snakker om det barna har tegnet. • Vi legger vekt på barns egne uttrykk og tilbyr IKKE formingsaktiviteter der voksne styrer/lager produktet. For eksempel ferdig klippede dyrefigurer der barnet kun bidrar med håndavtrykk, eller der personalet maler barnets hånd, og barnets bidrag blir å trykke hånden mot papiret. • Skulpturtur – vi bruker mest «Mor og barn» og «Barnefontenen» • Storebjørn får tilbud om klippe-aktiviteter. • Vi har noen instrumenter tilgjengelig for barna. • Vi oppmuntrer barna til å bruke fantasi. • Alle barna får oppleve voksne som er i rolle.

Stor base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Vi dramatiserer i samlinger, og i etterkant får barna leke med rekvisittene. På den måten får barna lekeimpulser som de kan bruke i egen lek. • Vi benytter samlinger og bursdagssamlingene til å gi barna impulser til lek og undring – gjennom teater. • I perioder bruker vi instrumenter • Rune gjennomfører egne musikkksamlinger • Vi benytter formingsrom til modellering og malingsaktiviteter. • Barna får ulike tegne- og maleoppgaver. Oppgavenes omfang økes etter alder. • Vi bearbeider inntrykkene i etterkant av turer, filmer og opplevelser • Vi går på ulike skulpturturer, der vi fokuserer på byen vår og Sandefjords historie • Vi legger til rette for at barn kan tegne og klippe hver dag. • Vi forsøker å lage diverse lekemateriell sammen med barna. F.eks. lage papirfly, lage horn til enhjørningslek, masker o.l. • Vi har tilgjengelig farger, ark, saks, tusjer, farger, perler, tape o.l. • Sag og kniv får barna bruke under tilsyn av voksne. • Vi er opptatt av og nysgjerrige på barnas hjem og uttrykk. Hva de ulike hjemmene er opptatt av slik at barna kan gjenkjenne ting fra hjemmemiljøet, samt få anerkjennelse for sin bakgrunn og tilhørighet. Jf. «Oppstart i barnehagen». • Personalet er nysgjerrige på barnas kultur og følger med på barna er opptatt av. F.eks. hva de snakker om og leketema. Vi følger med på hva barna retter sin oppmerksomhet mot.

Natur, miljø og teknologi

Fra rammeplanen:

«Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskaplige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper» (Kunnskapsdepartementet 2017, s 52.)

Felles for Liten- og Stor base:

- ✓ På turer er de voksne aktivt deltagende sammen med barna. De utforsker og undrer seg over naturen sammen. (For eksempel: hva finnes i og rundt stubben?)
- ✓ Vi går på turer i nærområdet gjennom hele året
- ✓ Vi tar vare på klær og utstyr og låner disse bort.
- ✓ Vi kildesorterer mat
- ✓ Vi reduserer matsvinn ved å gi/la barna forsyne seg med små porsjoner.
- ✓ Vi bruker digitale verktøy og teknologiske leker sammen med barna, for eksempel Ipader og roboter.
- ✓ Barna er med på å finne informasjon og filmer på nett

Liten base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none">• Vi oppfordrer barna til å benytte mulighetene på turstedet: rulle i løvet/på bakken, lage snøengler, gå opp og ned skrenter og trapper.• Vi bruker utstyr for å se på og undersøke småkryp.• Vi er bevisste på hvor mye og hvordan vi bruker skjerm sammen med barna. Som oftest danner det vi ser på skjermen utgangspunkt for lek, eller at vi synger/beveger oss med.• Vi tilbyr vannlek gjennom hele året.

Stor base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Vi låner faktabøker og benytter oss av disse sammen med barn • Vi er nysgjerrige og finner spill, programmer, filmer etc. som er egnet for barna • Vi har diverse redskap som benyttes til å sortere kryp, forstørrelsesglass o.l. • Barna får være med på å sage og bruke kniv sammen med personalet • Barna får kjennskap til naturen og hvordan vi skal ta vare på den. F.eks. vi plukker søppel på tur og i barnehagen. • Vi er opptatt av å bruke naturens ressurser. Vi smaker på ulike blomster, frukter og bær når vi er på tur. Vi snakker om spiselige og giftige planter. • Vi varierer leker og aktiviteter til årstidene. • Vi er kritiske til å bruke nye plastikkposer og engangshansker i lek. Vi unngår å «lage søppel». Vi leter etter alternativer. Vi snakker med barna om hvorfor dette er viktig. • Vi lager fuglemat om vinteren og tar vare på fugle- og dyrelivet i nærmiljøet • Vi har høst og vårdugnader • Vi tar vare på leker og materialer. Vi reparer bøker og leker sammen med barn. • Barna blir bevisstgjort om at det er lov å si nei til å bli fotografert og at de må gi sitt samtykke til bilder på nett. • Barna får mulighet til å delta til nettressurser som Trampoline, Barnas rettigheter, språksprell o.l. • Barna er med på å lage filmer. • Vi gjennomfører ulike fysikk og kjemi eksperiment. Vi spør etter barnas «hypoteser» og tester disse ut. • De eldste får besøk av kjemiker Tore Møller • Vi legger til rette for vannlek i sommerhalvåret.

Antall, rom og form

Fra rammeplanen: «Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende» (Kunnskapsdepartementet, 20017, s. 53).

Felles for Liten- og Stor base:

- ✓ Vi teller og oppmuntrer barna til å telle i hverdagssituasjoner.
- ✓ Personalet er gode språkmodeller slik at barna hører ulike matematiske begreper
- ✓ Vi rydder, og sorterer leker hver dag.
- ✓ Vi har konstruksjonsmateriell tilgjengelig, som for eksempel lego og magneter. Personalet veileder og motiverer til å bygge ulike bygg.

Liten base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmetoder	<ul style="list-style-type: none"> • Vi bruker enkle matematiske begreper som for eksempel: Firkant, størst, under. Vi bruker begrepene aktivt i naturlige situasjoner gjennom dagen. • Vi teller og snakker om størrelser. • Vi har innpassningspuslespill tilgjengelig for barna. • En del matematisk materiell er synlig i glassmonter, eller gjennom merking med bilder, for eksempel sorteringsmateriell og lysbord. • Vi har tilgjengelig leker som kan gi matematiske opplevelser, som spirallabyrint, byggeklosser og terninger. Mye av materialet brukes i frilek i mindre grupper. • Vi bygger sammen med barna og snakker sammen om det vi bygger, og det vi trenger for å bygge videre. • Vi snakker om plassering og hvor vi er i forhold til hverandre. • Vi bruker aktivt navnene på rommene våre, og vi oppfordrer barna til å gå dit selv/finne fram. • Vi motiverer barna til å løse utfordringer og problemer selv gjennom veiledning fra voksne.

Stor base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Personalet arbeider for at barna får et mangfold av ulike matematiske aktiviteter. • Vi bruker bevist matematiske begreper som f.eks inni, utenfor, stor- større – størst. • Vi legger til rette for ulike spill og avanserer spillene etter alder og modning – felles event. materiell • Vi synliggjør former og mengde. Disse henges på veggen • Vi går på formturer/jakt • Vi veileder og pusler sammen med barna. Vi motiverer til å avansere til mer vanskeligere puslespill.

	<ul style="list-style-type: none"> • Personalet stiller spørsmål, resonerer og argumenterer og finner løsninger sammen med barna • Vi motiverer til å sortere i farger, størrelse og form. Vi gjør også barna bevisste på å finne «lik» • Barna får erfaring med å orientere seg i nærmiljøet. De eldste går lengre på lengre turer og orienterer seg tilbake • Vi bruker google maps og google earth 	
	Rød og blå	Gul
	<ul style="list-style-type: none"> • Vi jobber med mengde opp til 4 • Barna blir kjent med tallrekka opp til 10 • Personalet lager matematiske oppgaver i hverdagen. F.eks. Kan du hente en stor og liten kongle? • Barna får erfaring med begreper som er motstridende. Eks. stor-liten, tynn-tykk, høy-lav 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi jobber med mengde opp til 6 • Barna blir kjent med tallrekka opp til 20 • Vi lager pepperkakebygg der vi fokuserer på form og gjennomfører beregninger underveis. • Personalet lager matematiske oppgaver i hverdagen. F.eks. I går var vi ti barn, to er syke. Hvor mange er vi? • Barna får erfaring med begreper som er motstridende, men også i riktig tid. Eks. lavere enn, kort-kortere, kortest.

Etikk, religion og filosofi

Fra rammeplanen: «Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og leveste»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 55)

Felles for Liten- og Stor base:

- ✓ Personalet fremelsker barnas positive sider og snakker høyt om disse.
- ✓ Vi markerer høytider og merkedager som tilhører folkegrupper, religioner og livssyn som er representert i barnegruppen.
- ✓ I forbindelse med Allehelgensdag er vi på kirkegården (Ekeberg) og tenner lys. Vi snakker om døden med barna.
- ✓ Vi henger opp bilder i forkant av markeringer og stiller ut artefakter. Bildene og artefaktene er en inngangsport til samtale og undring

Liten base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none">• Tre ganger pr uke har vi undringslunsj på leserommet. Den vokse som sitter der må ha med seg noe som kan være et utgangspunkt for utforskning, undring, refleksjon og filosofering.• Vi introduserer enkle fabler for barna.• Vi snakker med barn om rett og galt.• Vi veileder barn i konfliktsituasjoner. Ved å for eksempel sette ord på det andre barnets følelser og uttrykk.• Vi tar med Storebjørn på besøk på kirkegården rundt Ekeberg kapell.

Stor base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none">• Vi reflekterer med barna om liv og død, sannhet og løgn, tro og fakta, hendelser og vennskap• Vi filosoferer og undrer oss sammen med barna. Vi lurar på hva det er å tro, hva det betyr å være snill? Vi benytter nettressurser og diskuterer dilemmaer• Vi gir rom til refleksjon og undring etter barna har deltatt på ulike aktiviteter, som for eksempel markeringer eller samlinger. .

	• Vi jobber for at barna lærer seg at det er mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på.• Vi gjennomfører barnesamtaler med 4- og 5 åringene.• Vi gjennomfører enesamtaler med barn som opplever opprivende opplevelser, som f.eks. skilsmisse, død eller andre vanskelige opplevelser• Vi benytter ulike nettressurser, filmer o.l. der dilemmaer vises. Disse benyttes som utgangspunkt for refleksjoner• Vi jobber med konfliktløsning, ved at begge parter får lagt frem sin side av konflikten og prøver å finne en felles løsning. Vi speiler og veileder barna i konflikter.• Vi samtaler med barna om hvordan vi ønsker å ha det hos oss og hvorfor det er slik. F.eks. hvorfor skal vi lytte til hverandre? Hvorfor skal vi vente på tur? Hvorfor har vi regler?

Nærmiljø og samfunn

Fra rammeplanen: «Barns medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden» (Kunnskapsdepartementet, 2017 s. 56).

Felles for Liten- og Stor base:

- ✓ Vi går på turer der vi utforsker nærmiljøet.
- ✓ Vi markerer FN-dagen.
- ✓ Vi markerer Norges nasjonaldag, samefolkets dag, og enkelte andre nasjonaldager hos folkegrupper som er representert i barnegruppen.
- ✓ Gutter og jenter får delta på like linje i alle aktiviteter.
- ✓ Vi har et bevisst forhold til at bøkene vi tilbyr barna skal vise ulike familiekonstellasjoner, samt ulike måter å leve på.

Liten base	
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none">• Vi jobber med samisk kultur og tradisjon, gjennom blant annet sanger og historier.• I prosjektene våre jobber vi med å gi barna impulser. Ut fra impulsene får barna mulighet til å medvirke i prosjektets fremgang.• Vi utforsker nærmiljøet ved for eksempel å gå på matbutikken, se på brannbilene og rope i undergangen.• I forbindelse med FN dagen fokuserer vi på noen rettigheter barna kan relatere seg til.• Vi motiverer og oppfordrer i første omgang Storebjørn til å rydde opp etter maten som en del av vårt fellesskap. Veslebjørn rydder det de klarer.

Stor base					
Pedagogisk innhold og arbeidsmåter	<ul style="list-style-type: none"> • Barna får høre ulike fakta om samene og samisk kultur, vi ser på kart, leser historier, tegner flagget og lytter til ulike samisk musikk. Vi legger til rette for ulike leker og aktiviteter med utgangspunkt i fakta om samer og samisk kultur. • Vi forventer at barna rydder etter maten. • Vi oppfordrer og veileder barna til å legge klær og eiendeler på egen plass. Vi forventer også at de eldste barna henger opp yttertøyet. • I oppstarten av barnehageåret har vi fokus på normer og regler i barnehagen. Vi er opptatt av rutiner, samt arbeide for at barn får et trygt og spennende lekemiljø. Vi oppfordrer barna til å ta hensyn til hverandre og vi fremsnakker positive handlinger. • Vi oppfordrer barna til å hjelpe hverandre i på- og avkledding • Vi forteller barna hva de kan gjøre for å hjelpe hverandre hvis noen slår seg, er lei seg, eller trenger hjelp 				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Rød og blå</th> <th>Gul</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Vi går på turer i nærmiljøet og går til biblioteket. • Barna får begynnende kjennskap til enkelte rettigheter fra barnekonvensjonen • Vi benytter nettressurser • Vi leser bøker og historier som tydeliggjør rettighetene og dilemmaer. </td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • Gruppe gul går på lengre turer. F.eks. Ishallen, parker, skoger og byturer • Vi går på trafikkturet der barna blir kjent med trafikkregler og skilt • Barna blir kjent med lokal historie. • Vi går i Lucia-tog på Sandefjord Medisinske. • Barna får begynnende kjennskap til barnekonvensjonen og demokratiet. Vi benytter oss av nettressurser og Power pointer for å diskutere og drøfte. • Vi leser bøker og historier og reflekterer over dilemmaer og rettigheter. </td> </tr> </tbody> </table>	Rød og blå	Gul	<ul style="list-style-type: none"> • Vi går på turer i nærmiljøet og går til biblioteket. • Barna får begynnende kjennskap til enkelte rettigheter fra barnekonvensjonen • Vi benytter nettressurser • Vi leser bøker og historier som tydeliggjør rettighetene og dilemmaer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gruppe gul går på lengre turer. F.eks. Ishallen, parker, skoger og byturer • Vi går på trafikkturet der barna blir kjent med trafikkregler og skilt • Barna blir kjent med lokal historie. • Vi går i Lucia-tog på Sandefjord Medisinske. • Barna får begynnende kjennskap til barnekonvensjonen og demokratiet. Vi benytter oss av nettressurser og Power pointer for å diskutere og drøfte. • Vi leser bøker og historier og reflekterer over dilemmaer og rettigheter.
	Rød og blå	Gul			
<ul style="list-style-type: none"> • Vi går på turer i nærmiljøet og går til biblioteket. • Barna får begynnende kjennskap til enkelte rettigheter fra barnekonvensjonen • Vi benytter nettressurser • Vi leser bøker og historier som tydeliggjør rettighetene og dilemmaer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gruppe gul går på lengre turer. F.eks. Ishallen, parker, skoger og byturer • Vi går på trafikkturet der barna blir kjent med trafikkregler og skilt • Barna blir kjent med lokal historie. • Vi går i Lucia-tog på Sandefjord Medisinske. • Barna får begynnende kjennskap til barnekonvensjonen og demokratiet. Vi benytter oss av nettressurser og Power pointer for å diskutere og drøfte. • Vi leser bøker og historier og reflekterer over dilemmaer og rettigheter. 				

Kalender for barnehageåret 2023 / 2024

August

Tilvenning, bli kjent, dagsrytme: Barn og voksne i barnehagen bruker tid til å bli kjent med hverandre. Barna blir kjent med barnehagens dagsrytme og rutiner. Vi jobber med å få til gode tilknytningsrelasjoner, slik at barna blir trygge i barnehagen (Se årsplanen del 1, s.30-32).

Observasjon og kartlegging: Vi legger til rette for daglige møter og samtaler med barn og foreldre. Vi gjennomfører førstegangssamtaler med foreldre før barnet er alene i barnehagen. Dette for å utveksle viktig informasjon og danne grunnlag for samarbeid mellom hjem og barnehage. Vi planlegger for varierte aktiviteter, samtidig gjennomfører vi observasjon og kartlegging, jf. Barnehagens kartleggings skjema (Les mer om observasjon og kartlegging, samt se skjemaene våre i årsplanen del 2, s.7-21). Det gir muligheter for å vurdere om barnet trenger ekstra støtte, og vi blir kjent med barnegruppas interesser. Gjennom felles aktiviteter legges gode rammer for videre planlegging.

Markeringer: Norge er et flerkulturelt samfunn, der religiøst mangfold blir stadig mer tydelig (Les mer om mangfold og gjensidig respekt i årsplanens del 1, s.6). Rammeplan for barnehager sier at barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi (Kunnskapsdepartementet 2017). Ledermøtet (Pedagoger fra Liten og Stor base, samt styrer) avgjør hvilke høytider som er naturlig å markere ut fra barnegruppen. Vi legger vekt på å formidle kunnskap om høytiden og tradisjoner knyttet til den. Formålet med en høytidsmarkering er at de barna som tilhører den aktuelle religionen skal få anerkjennelse for dette i barnegruppen, og at alle skal få lære litt om hverandres trosbakgrunn. Vi benytter oss av bøker, fortellinger, sanger, musikk og sanseopplevelser. Vi jobber for å få til en god fellesskapsfølelse, og vi er bevisste på hvilke ord vi bruker, for å få til dette.

Barns psykososiale miljø: På planleggingsdagen diskuteres personalets forståelser omkring hva som er krenkelser, samt hva vi mener er irttesettelser som er viktige for at barna skal forstå grenser. Vi reflekterer over måten vi henvender oss til barna på, hva som er greit å si/gjøre, og ikke, i vår barnehage. Vi setter ord på, og jobber for å få et felles utgangspunkt for arbeidet med barnehagens psykososiale miljø (Les mer om psykososialt miljø i barnehagen i årsplanen del 1, s 27-29).

Foreldremøter: Gjennom året har vi ulike foreldremøter. Innholdet vil veksle mellom ulike temaer og informasjon. Det vurderes om foreldremøtene gjennomføres felles, eller delt i grupper.

August Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
31	31	1	2	3 Møte angående utdanning (Rune, Kristine S og Kristine N) Kl. 12.30-14.00	4
32 Nytt barnehageår - oppstart	7 Planleggingsdag Barnehagen er stengt! (Begreper omkring barns psykososiale miljø diskuteres)	8 Planleggingsdag Barnehagen er stengt!	9 Nytt barnehageår	10	11
33 Husk IUP	14	15 Ledermøte kl. 17.00-20.00 (Markeringer settes opp)	16	17	18
34 Oppstart Knattholmen	21	22 Foreldremøte (Valg og informasjonssaker. Bemanning og rutiner ved fravær blant personalet gjennomgås)	23	24 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	25 Bursdagsfeiring på Stor base
35 Foreldre-arrangementer Felles tur til Knattholmen søndag 3. september (S.U)	28 Grillfest Sol	29 Grillfest Måne	30 Piknik Liten base Pedagogmøte kl. 17.00-20.00 (Basevis/gruppevis)	31 S.U. møte kl. 18.00	1 Fotografering Måne og Sol

September

Brannøvelser: Hvert år har barnehagen fokus på brannvern og forebygging av brann. Vi gjennomfører brannøvelse i barnehagen. På Knattholmen gjennomfører vi øvelse med de barnegruppene som er der. Det gjør at både barn og voksne vet hva de skal gjøre når brannalarmen går. Det er opp til gruppene om det lages prosjekter rundt emnet.

1.klasse besøk: I september kommer 1.klasse på besøk på Stor base. Det er femårsgruppa som tar imot gjestene sine.

Dugnad: Vi er avhengig av foreldrenes innsats for å vedlikeholde barnehagen. Det er nødvendig at personalet markedsfører dugnaden, slik at flest mulig foreldre deltar. Dugnad er en fin anledning til å bli kjent med andre foreldre samtidig som vi samarbeider om å utbedre barnas miljø.

Knattholmen: I en periode på høsten og på våren drar gruppene på Stor base til Knattholmen. Måne og Sol har hver sine dager på tur. På høsten blir de eldste prioritert og på våren drar 4-åringene mer ut. Det er en gruppe barn og to voksne som reiser ut.

Studenter: Barnehagen tar imot studenter fra USN. Gjennom året kommer det studenter fra ulike klassetrinn. De gjennomfører utdanningsrelaterte prosjekter og aktiviteter sammen med barna. De mottar veiledning fra noen av barnehagens pedagogiske ledere/barnehagelærere, som også fungerer som praksislærere.

Kartlegging av det psykososiale miljøet i gruppa: Hver ansatt fyller ut skjemaet «Barnehagens psykososiale miljø – kartlegging av gruppa» (Årsplanen del 2, s 19). Det er viktig at vi bruker god tid og tenker godt gjennom hvilke barn gruppa består av, før skjemaet fylles ut. Skjemaene drøftes på basemøtet/gruppemøtet i september, for dato; se kalenderen. Hvis noe vekker bekymring etter drøftinger i personalgruppa, har pedagogiske ledere og barnehagelærere ansvar for å undersøke nærmere. I denne perioden kartlegges også gruppa med fargeskjema, kontaktbarometer og barnesamtaler (Barnesamtaler gjelder Stor base). Barnehagens psykososiale miljø vil være tema på noen av personalmøter gjennom hele året.

Møter og oppfølging av enkeltbarn etter observasjoner og kartlegging: Så tidlig som mulig innkaller vi til foreldresamtale. Det er viktig at vi spør foreldrene hvordan de opplever barnet hjemme og i ulike arenaer som de er i, og at vi formidler hvordan vi opplever barnet i barnehagen. Sammen med foreldrene får vi mye kunnskap om barnet slik at vi kan lage så riktige tiltak som mulig og eventuelt ber om et drøftingsmøte hos PPT. Dersom det er behov for samhandlingsmøter med flere deltagere (Helsestasjon, fysioterapeut, ergoterapeut, ppt eller andre), drøftes dette med foreldre. Hensikten er å finne gode og gjennomtenkte tiltak for barnet og familien.

September Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
36 Vurder planleggingsmøter på dagtid	4 Ledermøte kl. 12.30 (evt. kveldstid)	5 Personalmøte kl. 17.00-20.00 (Barnehagemiljø og krenkelsler)	6 Dugnadmøte (dugnadsgruppa) kl. 12.45-14.00	7 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	8 Beredskapsgruppemøte kl. 12.30-14.00
37 Frist for kartlegging trinn 1 + 2	11 Opplæring stedfortreder kl. 12.45	12	13	14	15 Bursdagsfeiring på Stor base Tillitsvalgt-/HMS-tid kl. 12.00-14.00 Husk IUP
38 I løpet av uka gjennomfører pedagogene møte der de går gjennom funn og fastsetter tiltak	18 Ledermøte kl. 12.30	19 Styremøte kl. 19.00 Basemøte/gruppemøte kl. 17.00-20.00 (Barnehagens psykososiale miljø)	20 Besøk av 1.klasse. Sol	21 Besøk av 1.klasse. Måne Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00 Dugnad kl. 17.00-19.30	22 Arbeidsmiljøgruppe-møte kl. 12.45-14.00
39	25 Foreldremøte for skolestartere	26 SU-møte kl.18.00 (Barnehagens psykososiale miljø)	27	28 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	29 Medbestemmelsesmøte kl. 12.45-14.00

Oktober

Foreldresamtaler: Alle foreldrene kalles inn til samtale i løpet av uke 43-46. En del av innholdet på samtalene vil være barnas trivsel, trygghet og sosiale liv i barnehagen. Samtalene er en viktig del av samarbeidet mellom hjem og barnehage. Noen ganger er det behov for samtaler utenom de periodene vi har satt av. Dette kan ha sammenheng med barnets fungering i barnehagen, eller hjemme, eller det kan være andre ting foreldre, eller personalet har behov for å innkalle til en samtale om. På ledermøtet blir vi enige om hvilke grupper som gjennomfører samtaler i de ulike ukene. Møterommet i kjelleren prioriteres til foreldresamtaler. Det settes inn vikar ved behov.

Foreldremøte for skolestartere: Vi ønsker at barna skal være klare for skolestart etter det siste året i barnehagen. I gruppa med skolestarterne jobbes det derfor med mange konkrete områder for å forberede barna på denne overgangen. Dette blir informert om på foreldremøtet.

Foreldremøte: Basenes/gruppenes behov, samt ledermøtet setter agenda for møtet, i samarbeid med samarbeidsutvalget. Det kan for eksempel være diskusjonsgrupper omkring oppstart eller foreldresamarbeid, eksterne/interne forelesere som tar for seg et bestemt tema, eller personalet viser fram barnehagens faglige innhold.

Bli kjent-aktiviteter: Vi har gjennom flere år vært opptatt av de overgangene barn møter i barnehagen. - Overgangen fra å være hjemme til å skulle være i barnehagen. - Overgangen fra Liten til Stor base og overgangen når de største barna skal slutte i barnehagen for å begynne på skolen. Dette er også grunnen til at vi setter av tid til aktiviteter på tvers av basene. Etter høstferien starter vi opp med disse bli kjent-aktivitetene. Det er en gruppe med personal både fra Liten og Stor som setter opp mål og rammer aktivitetene. Om høsten vil aktivitetene bestå i å leke sammen ute på Stor base, mens om våren vil aktivitetene også foregå inne på Sol og Måne. Aktivitetene er tenkt for at Storebjørn-barna skal få god tid til å bli kjent og trygg med barn og voksne på Stor base (Les mer om overgangen fra Liten til Stor base i årsplanen del 1, s.32-33).

Markering av FN-dagen: Dagen er innstiftet for å informere om målsettingene og resultatene som FN står for internasjonalt. I barnehagen legger vi vekt på barnekonvensjonen med barns rettigheter. Vi legger også vekt på å hjelpe hverandre og være gode mot hverandre.

Ledermøtedager: Innimellom, gjennom året, settes det opp ledermøtedager, for å ta igjen møter som utgår, eller for å ha bedre tid til å diskutere enkelte saker. De som deltar på ledermøter har tidligvakt disse dagene, slik at lengden på møtene ikke påvirker arbeidet på basene.

Oktober Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
40 Samtaler med foreldre der det er behov for tidlig samtale	2 Ledermøtedag kl. 12.00	3 Pedagogmøte kl. 17.00-20.00 (Basevis/gruppevis)	4 Planleggingsmøte for overgangsaktiviteter kl. 12.45-13.45 (Rammer og mål settes opp) Innlevering til byttedag	5 Byttedag i barnehagen kl. 15-17	6 Oppdatere infoskjerm på personalrommet kl. 12.30-14.00
41 Skolens høstferie	9	10	11 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: FN-dagen	12	13 Tillitsvalgt-/HMS-tid kl. 12.00-14.00
42 Pedagogmøte dagtid: gå gjennom tiltak og vurderer videre observasjoner. Oppstart femårsgruppe	16 Bli kjent-aktiviteter: Utelek Ledermøte kl. 12.30	17 Personalmøte kl. 17.00-20.00	18 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Allehelgensdag	19 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	20 Bursdagsfeiring på Stor base Arbeidsmiljøgruppe-møte kl. 12.45-14.00
43 Periode for foreldresamtaler starter	23 Barnas musikkteater forestilling kl. 10.00 Opplæring stedfortreder kl. 12.45	24 Markering: FN-dagen Foreldremøte (Tema)	25 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Verdens vitenskapsdag for fred og utvikling	26 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00 Praksisforberedende møte BLU 1D kl. 12.15-15.15	27 Planleggingsdag Barnehagen er stengt! Evt. seminar også lørdag

November

Markering av Allehelgensdag (katolsk, protestantisk): En dag da en minnes avdøde blant venner og familier. I barnehagen ser vi på denne dagen som en god anledning til å snakke med barna om døden.

Verdens vitenskapsdag for fred og utvikling: Denne dagen setter søkelyset på forskningens viktige rolle i å skape fred og utvikling over hele verden. Gjennom forskning kan vi skape et bærekraftig samfunn. Det er også viktig at forskere bidrar til at alle får kunnskap om hva som foregår innenfor forskningen (<https://www.forskerfabrikken.no/verdens-vitenskapsdag-for-fred-og-utvikling/>).

Markering av Divali: Divali er den store hinduiske lysfesten ved årets slutt og det nye års begynnelse. Divali betyr «en rekke med lys». Divali feires tre netter på rad med utallige små lys og kinaputter for å hilse Lakshmi, rikdommens gudinne, velkommen. I Nord-India feires også Krishnas beskyttelse av kyrne på festens andre dag. (<https://no.wikipedia.org/wiki/Divali> og <https://snl.no/divali>). I markeringen har vi fokus på lys, gudinnen Lakshmi, tradisjoner og sanseopplevelser.

November Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
44 Pedagoger møtes for tiltak og evt henvisning videre Foreldresamtaler	30 Bli kjent-aktiviteter: Utelek Styremøte USN kl. 12.15-15.15	31 Vedtak om sats for kommunalt tilskudd til private barnehager for neste år Basemøte/gruppemøter kl. 17.00-20.00	1 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Divali UDF klubbmøte kl. 17-19	2 Internt praksislærermøte BLU 1D kl. 12.45-13.45	3 Markering: Allehelgensdag
45 Sol og Måne vurderer bestilling av skøytebanen Foreldresamtaler Praksis BLU 1D	6 Bli kjent-aktiviteter: Utelek Ledermøtedag fra kl. 12.00 (Ikke møte i uke 44) Innkjøp	7 Pedagogmøte (felles) kl. 17.00-20.00	8	9 Styremøte kl. 19.00	10 Markering: Verdens vitenskaps dag for fred og utvikling Tillitsvalgt-/HMS-tid kl. 12.00-14.00
46 Avslutter Knattholmen Foreldresamtaler Praksis BLU 1D	13 Bli kjent-aktiviteter: Utelek Ledermøte kl. 12.30 Markering: Divali (12.11)	14 Personalmøte kl. 17.00-20.00 (Tema: Seksuelle overgrep mot barn)	15 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Advent og Jesu fødsel	16 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00 Internt praksislærermøte BLU 1D kl. 12.45-13.45	17 Bursdagsfeiring på Stor base Medbestemmelsesmøte kl. 12.45-14.00
47	20 Bli kjent-aktiviteter: Utelek Opplæring stedfortreder kl. 12.45 Temadag for alle praksislærere kl. 12.15-15.15	21 SU-møte kl. 18.00	22	23	24 Beredskapsgruppemøte kl. 12.30-14.00 Oppdatere infoskjerm på personalrommet kl. 12.45-13.45

Desember

Markering av advent og Jesu fødsel: Advent er en kristen høytid som markerer ventetiden fram mot juletiden og Jesu fødsel. I markeringen legger vi vekt på kunnskapsformidling om hva advent er og hvorfor julen feires. I markeringen har vi fokus på tradisjoner og sanseopplevelser som er knyttet opp mot høytiden.

Lysfest på Liten base: I desember er det lenge mørkt om morgnen, og det mørkner tidlig om ettermiddagen. På Liten base ønsker vi å skape lys og varme i denne mørke årstiden, ved å arrangere lysfest i barnehagen. Da er foreldre og søsken hjertelig velkomne til å komme og tenne lykter og ha en hyggelig morgenstund i barnehagen.

Markering av Lucia: Luciadagen er en katolsk og protestantisk høytid. Vi markerer dagen i barnehagen for alle barna, med fokus på kunnskapsformidling, tradisjoner og sanseopplevelser. De eldste barna deler en glede ved å gå i Luciatog på Sandefjord Medisinske senter og solvangsentret. Det er viktig at foreldrene får anledning til å gi skriftlig samtykke til Luciadeltakelse.

Nissefest: I Norge har vi en lang tradisjon for julefeiring der nissen har en sentral plass. Denne tradisjonen har blant annet utspring i gammel norsk overtro der man trodde at fjøsnissen passet på gårdene til folk. De av barna som ønsker det, kommer til barnehagen utkledd som nisse, eller kledd i noe rødt. Barnehagen har også nissedrakter som barna kan låne. Det vurderes fra år til om nissefesten gjennomføres i basene/gruppene, eller om det er et felles arrangement på huset. Til lunsj spiser vi risengrynsgrøt, og kanskje vi får besøk av en nisse, eller fler?

Desember Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
48	27 Bli kjent-aktiviteter: Utelek Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Lucia	28	29	30 Markering: Advent og Jesu fødsel <i>Husk! Siste frist for å registrere julefri</i>	1 Arbeidsmiljøgruppe- møte kl. 12.45-14.00 Julebord, evt 2.des
49	4 Ledermøtedag kl. 12: julebemanning (Byttet uke pga. frist for å melde opp julefri)	5 Lysfest Liten base	6 Rune medarbeidersamtaler med Liten base kl. 9.00- 15.00	7 Rune medarbeidersamtaler med Liten base kl. 9.00-15.00 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	8 Bursdagsfeiring på Stor base Rune medarbeidersamtaler med Liten base kl. 9.00-15.00
50	11 Rune medarbeidersamtaler med Liten base kl. 9.00-15.00	12	13 Markering: Lucia Luciatog på Sandefjord medisinske senter/Solvangsenteret	14	15 Nissefest Oppdatere infoskjerm på personalrommet kl. 12.30-14.00 BASIL rapportering
51	18	19	20	21	22
52 Romjul Kortere åpningstid 07.15-16.15	25 1. Juledag Barnehagen stengt!	26 2. Juledag Barnehagen stengt!	27	28	29

Januar

Planlegging og spontanitet: Av erfaring vet vi at det kan dukke opp en del sykdom i vinterhalvåret. Det er derfor viktig å planlegge for det uforutsette. Vi må være spontane og gi barna gode dager, selv om det er sykdom blant barn og voksne.

Vinteraktiviteter: Vi tar hensyn til vær og vind og planlegger uteaktiviteter etter dette. Både ski- og skøyter, aketurer, lage snømenn og borger er aktiviteter som kan planlegges inn, men også gjøre spontant.

Ulike kulturtilbud vi kan benytte oss av i denne perioden: Biblioteket i Sandefjord har mye besøk av skoler og barnehager i vinterperioden. Slike kulturaktiviteter kan inspirere til lek og læring i en periode av året hvor vi er mer inne og dagene er korte.

Observasjonsperiode: I denne måneden gjennomfører basene ulike observasjoner. Basene planlegger inn og setter av tid for å gjennomføre aktiviteter med observasjon i fokus.

Januar Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
1 Livredning	1 1.nyttårsdag Barnehagen er stengt!	2 Planleggingsdag Barnehagen er stengt!	3	4	5 Beredskapsgruppemøte kl. 12.30-14.00
2 Livredning Husk: Informasjon om søknadsfrist nytt barnehageår	7 Ledermøtedag kl. 12.00 (Vårens markeringer settes opp)	8 Pedagogmøte kl. 17.00- 20.00 (Basevis)	9 Planleggingsmøte for bli kjent-aktiviteter kl. 12.45-13.45	10	11 Bursdagsfeiring på Stor base Oppdatere infoskjerm på personalrommet kl. 12.45-13.45
3	15 Bli kjent-aktiviteter Opplæring stedfortreder kl. 12.45	16 SU-møte kl. 18.00	17	18 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Samefolkets dag	19 Tillitsvalgt-/HMS-tid kl. 12.00-14.00
4 Fellestur til Briske (Bugården) Søndag 28. januar kl. 14.00. Parkering Bugårdshallen	22 Bli kjent-aktiviteter Ledermøte kl. 12.30	23	24	25 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Tet (Vietnamesisk nyttår)/kinesisk nyttår	26 Arbeidsmiljøgruppe- møte kl. 12.45-14.00

Februar

Markering av Samefolkets dag 6. februar: Samenes nasjonaldag ble vedtatt på Samekonferansen i 1992 og er felles for alle samer i Norge, Finland, Sverige og Russland. Dagen markeres til minne om det første samiske landsmøtet, som ble holdt i Trondheim i 1917. Elsa Laula Renberg regnes som en av grunnleggerne til samenes nasjonaldag. Det var hun som stiftet den aller første sameforeningen, samlet samene og arrangerte møtet, som ble begynnelsen på et historisk samarbeid for å styrke samenes rettigheter. 6. februar er offisiell flaggdag i Norge (<https://sametinget.no/om-sametinget/nasjonaldag-og-nasjonale-symboler/>). Samenes nasjonaldag er i all hovedsak barnas dag, og den feires skikkelig i barnehager og skoler med sang, mat og kofter. I Oslo inviteres alle samene til en storslått feiring på rådhuset med god samisk mat og musikk. Maten som i hovedsak serveres på nasjonaldagen består av reinsdyrkjøtt. Det har blitt mer vanlig med årene å kle seg i kofte på denne dagen (<https://www.nrk.no/sapmi/derfor-feirer-vi-samenes-nasjonaldag-1.15327995>).

Markering av Tet (vietnamesisk nyttår)/kinesisk nyttår: Både blant kinesere og vietnamesere flest, anser man nyttårsfesten som en av de viktigste markeringene i året. Da fylles gatene med mennesker, store som små, alle iført den fineste drakten de har. Lykkeønskningene veksles hyppig, de aller minste får lykkeposer, hus og hjem fylles opp med rød lykkepynt og gule nyttårsblomster. Matbordet er dekket med tradisjonell mat som skal deles og nytes med familie og venner.

Karneval: Karneval er en gammel tradisjon og en festdag i barnehagen. Karneval hos oss kan være temafest, pysjamasfest, kle oss ut med utkleddingstøy som vi har i barnehagen, eller at barna kommer ferdig utkleddt med valgfrie kostymer. Selve festen foregår base/gruppevis. Innhold denne dagen kan være; slå «katta ut av sekken», danse, leke ulike selskapsleker og kose oss med pølser til lunsj. Barnehagen har som tradisjon å ha karnevalet siste fredag før vinterferien.

Kartlegging av det psykososiale miljøet i gruppa: I løpet av februar/mars, gjennomfører hver gruppe «Barnehagens psykososiale miljø – kartlegging av gruppa» (Årsplanen del 2 s. 19). Resultatet av kartleggingen drøftes på et basemøte/gruppemøte, som basene/gruppene selv setter opp når kartleggingen er ferdig. Med bakgrunn i funnene fra observasjonene og kartleggingen, gjennomfører det en pedagogisk analyse. Analysen skal gjennomføres i samarbeid mellom alle de pedagogiske lederne og barnehagelærerne på gruppen/basen. Så raskt som det er hensiktsmessig etter analysen, har de pedagogiske lederne og barnehagelærerne på basen et møte der de går gjennom funnene. De pedagogiske lederne og barnehagelærerne fastsetter, med bakgrunn i analysen, tiltak og strategier. I denne perioden kartlegges også gruppa med fargeskjema, kontaktbarometer og barnesamtaler (Barnesamtaler gjelder Stor base).

Februar Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
5 Kirkebesøk bestilles i løpet av februar Vedtak kommunalt tilskudd	29 Bli kjent-aktiviteter	30	31	1	2 Bursdagsfeiring på Stor base Medbestemmelsesmøte kl. 12.45-14.00
6	5 Bli kjent-aktiviteter Ledermøte kl. 12.30	6 Markering: Samefolkets dag Foreldremøte (Tema)	7	8 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	9 Markering: Tet (Vietnamesisk nyttår)/kinesisk nyttår (10.02)
7 Sende budsjett barnehagemyndighet	12 Bli kjent-aktiviteter	13 Evt: Praksisforberedende møte fordypning kl. 12.30-15.00 (Digitalt) Personalmøte kl. 17.00-20.00	14	15 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	16 Karneval Beredskapsgruppemøte kl. 12.30-14.00
8 Skolens vinterferie	19 Bli kjent-aktiviteter Ledermøte kl. 12.30	20 Styremøte kl. 19.00	21	22 Evt: internt praksislærermøte fordypning kl. 12.45-13.45	23 Oppdatere infoskjerm på personalrommet kl. 12.45-13.45

Mars

Foreldresamtaler: På samme måte som i oktober, fordeles ukene mellom Stor og Liten base.

Barnehagedagen: Barnehagedagen markeres i mars hvert år. Temaet for dagen bestemmes av representanter fra FUB, Fagforbundet og Utdanningsforbundet. Hensikten med dagen er å synliggjøre innholdet i barnehagen (<https://foreldreutvalgene.no/fub/barnehagedagen/>) Det vil variere fra år til år om basene/gruppene markerer barnehagedagen, og på hvilken måte dette gjøres.

Markering av påske: Påske er den viktigste høytiden i kirkeåret både for den katolske, den ortodokse og den protestantiske kirken. Påsken feires til minne om Jesu lidelse, død og oppstandelse (<https://snl.no/p%C3%A5ske>). I markeringen formidles historien om Palmesøndag for Liten base og Jesu død og oppstandelse for Stor base. I tillegg legger vi vekt på tradisjoner, sanseopplevelser og musikk knyttet til høytiden.

Påskefrokost: Personalet på Sol og Måne vurderer om de ønsker å ha et foreldrearrangement før påske, for eksempel foreldrekafe.

Markering av Rockesokk: Rockesokk markerer den internasjonale dagen for Downs syndrom. Vi går med to ulike sokker for å vise at vi setter pris på mangfold. Markeringen har fokus på at vi alle er både like, og unike. Vi markerer at vi ønsker et varmere og mer inkluderende samfunn, der det er plass til alle (<https://rockesokk.no/>).

Besøk på en nærscole: 5års gruppa besøker en nærscole, for eksempel Byskolen. Der får barna oppleve hva en skole er, se et klasserom, pulter, møte lærere, elever og oppleve friminutt.

Mars Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
9 Oppstart Knattholmen Foreldresamtaler starter	26 Bli kjent-aktiviteter Opplæring stedfortreder kl. 12.45	27	28	29 Ledermøte kl. 17.00-20.00 (Opptak) <i>Husk! Siste frist for å registrere påskefri!</i>	1 Søknadsfrist for barnehageplass Lørdag: Opptak av nye barn Planleggingsdag Barnehagen er stengt!
10 Evt. Praksis fordypning	4 Bli kjent-aktiviteter Ledermøtedag kl. 12.00 (Påskefri settes opp)	5 Personalmøte kl. 17.00-20.00	6 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Påske	7 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Rockesokk	8 Tillitsvalgt-/HMS-tid kl. 12.00-14.00
11 Evt. Praksis fordypning	11 Bli kjent-aktiviteter	12 Pedagogmøte (felles) kl. 17.00-20.00	13 Evt: internt praksislærermøte fordypning kl. 12.45-13.45	14 Markering: Påske Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	15 Bursdagsfeiring på Stor base Arbeidsmiljøgruppe-møte kl. 12.45-14.00
12	18 Bli kjent-aktiviteter Ledermøte kl. 12.30	19 Styremøte USN Kl. 12.15-15.15 Basemøte/gruppemøte (Barns psykososiale miljø) kl. 17.00-20.00	20 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Id al-fitr	21 Markering: Rockesokk Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00 Praksisforberedende møte BLU 1D kl. 9.15-12.15	22 Medbestemmelsesmøte kl. 12.45-14.00
13 Påskeuke	25	26	27 Barnehagen stenger klokken 12.00	28 Skjærtorsdag Barnehagen er stengt!	29 Langfredag Barnehagen er stengt!

April

Besøk av nye barn: Liten base planlegger besøk av nye barn i løpet av april. Barna får mulighet til å besøke basen flere ganger før de starter opp til høsten. Dette er en del av arbeidet vi gjør for at hvert barn skal få en trygg tilknytning i barnehagen (Les mer om tilvenning og oppstart i barnehagen i årsplanen del 1, s 30-32).

Overgang til Stor base: I løpet av april lager Liten base et forslag til en gruppeinndeling i Sol og Måne. Gruppene er satt opp ut fra vennskap og andre hensyn til barna og den totale barnegruppa. Gruppeinndelingen diskuteres og besluttes på ledermøtet (Les mer om overgangen fra Liten til Stor base i årsplanen del 1, s, 32-33).

April Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
14 I løpet av måneden inviteres nye barn på besøk på Liten base Liten base deler Storebjørn-barna inn i Sol og Måne	1 2.påskedag Barnehagen er stengt!	2	3 Internt praksislærermøte BLU 1D kl.12.45-13.45	4 Pedagogmøte kl. 17.00-20.00 (Basevis/gruppevis)	5 Oppdatere infoskjerm på personalrommet kl. 12.30-14.00
15 Praksis BLU 1D	8 Bli kjent-aktiviteter	9 SU-møte kl. 18.00 (Barnehagens psykososiale miljø)	10	11 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	12 Markering: Id al-fitr (9.-10.04)
16 Praksis BLU 1D	15 Bli kjent-aktiviteter Ledermøte kl. 12.30	16 Personalmøte kl. 17.00-20.00	17 UDF klubbmøte kl. 17-19	18 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00	19 Bursdagsfeiring på Stor base Beredskapsgruppemøte kl. 12.30-14.00
17 Praksis BLU 1D	22 Bli kjent-aktiviteter Temadag for alle praksislærere (digitalt) kl. 9.15-12.15 Opplæring stedfortreder kl. 12.45	23 Årsmøte kl. 18.00 + foreldremøte (tema)	24 Internt praksislærermøte BLU 1D kl.12.45-13.45	25 Husk! Siste frist for å registrere sommerferie Dugnadmøte (dugnadsgruppa) kl. 12.45-14.00	26 Tillitsvalgt-/HMS-tid kl. 12.00-14.00

Mai

Markering av Id al-fitr: Id al-fitr betyr «festen etter fasten». Kalles også ofte for «Lille id». Id al-fitr henger nøye sammen med fasten i ramadan. Fasten er en av Islams fem søyler, og gjennomføres til minne om at Muhammed i år 610 fastet i denne måneden. En av de aller siste nettene i fastemåneden, ofte tidsfestet til 27. ramadan, fikk han den første av de mange åpenbaringene som til sammen utgjør Koranen. Id al-fitr er altså en høytid til minne om at Gud sendte sin åpenbaring, Koranen, til menneskeheten. Barna faster ikke, men kan bli påvirket av fastetiden hjemme, ved at de er lengre oppe og spiser senere på kvelden. Dermed kan de være noe mer trøtte i barnehagen (Winje, 2010).

I markeringen har vi fokus på å formidle kunnskap om høytiden, tradisjoner og sanseopplevelser. Som en forberedelsesaktivitet kan vi for eksempel lage «god id» kort.

Markering av 17.mai: Vi har fest med barna i barnehagen. Dette blir barnas dag med pølser og is, leker og kanskje et lite 17.maitog i barnehagen. Stor og Liten base avgjør i fellesskap om deler av dagen, for eksempel å gå i tog, vil være en del av bli kjent-aktivitetene.

Fotografering: Liten base organiserer selv gruppebildefotografering.

Dugnad: Personalet lager lister over hva som trengs å gjøres på dugnad, i samarbeid med daglig leder. I hovedsak er det uteområdene som friskes opp med raking, kosting, beising osv.

Markering av Vesak: Vesak er buddhistenes viktigste høytid. Den feires i april/mai, ved fullmåne i den buddhistiske måneden vaisakhi. Vesak er et annet navn på denne måneden. Festen feires til minne om Buddhas fødsel, oppvåkning og død med tempelbesøk, felles samlinger i klostre og forsamlingshus og i hjemmet. Buddhistene feirer dagen med å gå i tempelet og å feste sammen. En spiser god mat, leker, synger og gir hverandre gaver. Husene pyntes med lykter og flagg. Vi markerer dagen med kunnskapsformidling og sanseopplevelser (<https://buddhistforbundet.no/vesak/>).

Mai Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
18 Søknad ressurser barn med særlige behov	29 Bli kjent-aktiviteter Ledermøtedag kl. 12.00 (Ikke møte i uke 14) (Sommerbemanning settes opp)	30	1 Arbeiderenes dag Barnehagen er stengt!	2 Videreutdanning: Digital kompetanse kl. 09.00-12.00 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: 17.mai	3 Arbeidsmiljøgruppemøte kl. 12.45-14.00 Bursdagsfeiring på Stor base
19	6 Bli kjent-aktiviteter Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Vesak	7	8 Dugnad kl. 17.00-19.30	9 Kristihimmelfartsdag Barnehagen er stengt!	10 Planleggingsdag Barnehagen er stengt! (Dagen jobbes inn på to kveldsmøter)
20	13 Bli kjent-aktiviteter Ledermøte kl. 12.30	14 Liten base tar gruppebilde Personalmøte kl. 17.00-20.00	15	16 Markering: 17.mai (Norges nasjonaldag)	17 Norges nasjonaldag Barnehagen er stengt!
21 Søknad ressurser minoritetspråklige barn Refusjon foreldrebetaling	20 2.pinsedag Barnehagen er stengt!	21	22 Markering: Vesak	23 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Pride Styremøte kl. 19.00	24 Oppdatere infoskjerm på personalrommet kl. 12.30-14.00

Juni

Avslutningsturer og fester: Basene har sine tradisjoner for å avslutte året, og hvordan de tar avskjed med dem som slutter. Dette er en viktig prosess. Grupper og baser avgjør hvilke avslutningsarrangementer som er aktuelle og hvordan foreldredeltakelsen skal være. Liten base drar på togtur med Storebjørn-barna. Det vurderes fra år til år om man drar på felles tur med hele gruppa, eller om man deler opp i mindre grupper.

Hjemmebesøk: Det planlegges for og gjennomføres hjemmebesøk hos nye barn.

Vi markerer Pride: Juni regnes som Pride-måneden, og vi markerer kjærligheten og mangfoldet og viktigheten av like rettigheter for alle. Vi har fokus på å få være den man er, menneskeverd, respekt og inkludering.

Markering av Id al-adha: Muslimske høytid som kan oversettes med «offerfesten» og kalles ofte «store id». Den begynner den tiende dagen i den tolvte måneden, samme dag som deltakerne i den årlige pilegrimsreisen til Mekka (hajj) slakter dyr som en del av ritualet. Id al-adha varer i tre dager og markeres med god mat, gaver og samvær med familie og venner. (Winje, 2010)

Juni Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
22 Avslutning Knattholmen	27 Bli kjent-aktiviteter Ledermøte kl. 12.30	28 Foreldremøte for nye foreldre	29	30	31 Beredningsgruppemøte kl. 12.30-14.00
23	3 Bli kjent-aktiviteter	4 SU-møte kl. 18.00	5 Markeringsmøte kl. 12.45-13.45: Id-al-adha Foreldremøte for de familiene som går over fra Liten base	6 Planleggingsdag Barnehagen er stengt! (Vurdere arbeidet med barnehagens psykososiale miljø).	7 Markering: Pride Oppdatere infoskjerm på personalrommet kl. 12.30-14.00 Sommerfest (evt 8.juni)
24 Årsrapport barn med særlige behov Rapport minoritetsspråklige barn	10 Bli kjent-aktiviteter Ledermøtedag kl. 12.00	11	12	13	14 Bursdagsfeiring på Stor base 15.06: Årsrapport for barn med vedtak
25 Hovedferien starter	17	18	19 Markering: Id al-adha (17.06)	20	21
26 Barn og voksne planlegger uka sammen	24	25	26	27	28

Juli

Planlegging: I uke 26 og 27 planlegger barn og voksne ukens aktiviteter sammen. Det gjøres på mandagene. Barn og voksne har en samling der alle kommer med forslag til turer og aktiviteter. Foreldre kan også komme med forslag til aktiviteter. I sommerukene er det like viktig, som ellers, at foreldre gir beskjed ved sykdom, eller om barnet tar fri. Det er viktig at personalet har en dialog med foreldre om dette, slik at innholdet i dagene kan gjennomføres som planlagt.

Sommerstengt: Jf. vedtektene er barnehagen stengt i uke 28, 29 og 30. I tillegg til dette må barna ha en uke til med ferie i løpet av barnehageåret. Foreldrene registrerer barnas ferie i MyKid. Dette må gjøres senest to uker før feriens oppstart.

Juli Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
27 Barn og voksne planlegger uka sammen	1	2	3	4	5
28 Sommerstengt	8	9	10	11	12
29 Sommerstengt	15	16	17	18	19
30 Sommerstengt	22	23	24	25	26

August Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
31	29	30	31	1	2
32	5	6	7	8 Planleggingsdag Barnehagen er stengt!	9 Planleggingsdag Barnehagen er stengt!
33	12 Nytt barnehageår	13	14	15	16
34	19	20	21	22	23
35	26	27	28	29	30